

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №54

03.12.2018

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სართიჭალა-3, 672000 სადგომ ქათამზე ბროილერის კომპლექსის მშენებლობა და ექსპლუატაცია

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ჩირინა“, გარდაბნის რაიონი, სოფელი სართიჭალა, (ს/კ: 81.12.08.7850)

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 17.10.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „წარმოების ეკოლოგია“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ჩირინას“ მიერ წარმოდგენილია სართიჭალა-3, 672000 სადგომ ქათამზე ბროილერის კომპლექსის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

საქმიანობის განმახორციელებელია შპს „ჩირინა“, სკოპინგის ანგარიში მოამზადა შპს „წარმოების ეკოლოგია“. პროექტი ითვალისწინებს გარდაბნის რაიონში, სოფელ სართიჭალაში, სართიჭალა-3, 672000 სადგომ ქათამზე ბროილერის კომპლექსის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას, რომლის ძირითადი საქმიანობაა ფრინველის ხორცის წარმოება. სართიჭალა-3 ბროილერის კომპლექსის აშენება დაგეგმილია 2018-2020 წწ..

საქმიანობის განხორციელების ტერიტორიის ფართობია 152493 მ², რომელიც წარმოადგენს შპს „ჩირინა“-ს საკუთრებას და არის არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების. უახლოესი დასახლებული პუნქტი საპროექტო ტერიტორიიდან მდებარეობს აღმოსავლეთით 700 მეტრის დაშორებით. დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიიდან მდინარე იორი მდებარეობს აღმოსავლეთით 2300 მეტრის დაშორებით.

საპროექტო ტერიტორიაზე დაგეგმილია 7 ფერმის (14 საფრინველის) აშენება. 7 ფერმას მოემსახურება დაახლოებით 50-60 მუშაკი. თითოეული ფერმა შედგება 2 დამოუკიდებელი საფრინველისგან. თითოეული საფრინველე განკუთვნილია 46000-48000 ბროილერის გამოსაზრდელად. თითოეული საფრინველის ზომებია: სიგრძე-152 მ, სიგანე-16 მ, ჭერის სიმაღლე-2.7 მ.; ფერმებს შორის მანძილია 31.5 მ, ფერმაში შემავალ 2 საფრინველეს შორის მანძილია 14.5 მ. კომპლექსის ტერიტორიაზე იქნება განლაგებული შემდეგი ნაგებობები: საოფისე შენობა; ინვენტარის საწყობი; წყალგამწმენდი ნაგებობა; ნამჯის საწყობი; სადეზინფექციო ნაგებობა; ფრინველის დამჭერების სახლი; გამშვები პუნქტი №1; საფრინველის შენობები; ფრინველის საკვების ბუნკერები; საფრინველეს პერსონალის ოთახი; ელექტრო კვანძები; საყოფაცხოვრებო ოთახი; გამშვები პუნქტი №2; სასწორი.

ტექნოლოგიური ციკლის მოკლე აღწერა: ბროილერის გამოზრდის არჩეულ ტექნოლოგიას წარმოადგენს იატაკზე თავისუფალი გაზრდა. კვირაში 3 ჯერ მოხდება ერთდღიანი ბროილერის წიწილის ფერმის საფრინველეებში დასმა. თითო ჯერზე წიწილა ისმება 1 ფერმაში (2 საფრინველეში), თითო საფრინველეში 46-48 ათასი წიწილა, რომელთა გამოზრდა საშუალოდ ხდება 36-37 დღის განმავლობაში. ტექნოლოგიური მოსაზრებიდან გამომდინარე, გამოზრდის ასაკი დაკვლამდე შეიძლება მერყეობდეს 34-40 დღის ფარგლებში. გამოზრდის ბოლოს ხდება ბროილერის ტრანსპორტირება შპს „ჩირინას“ საკუთრებაში არსებულ სასაკლაოზე (სასაკლაოზე გაგზავნის მომენტისთვის ბროილერის ცოცხალი წონა შეადგენს დაახლოებით 1.9-2.0 კგ-ს.). თითო ფერმიდან (2 საფრინველიდან) მიიღება 86000-90000 ბროილერი, რომელთა ჯამური ცოცხალი წონა შეადგენს დაახლოებით 167-175 ტონას. სართიჭალა-3 კომპლექსის დაგეგმილი წარმადობა წელიწადში შეადგენს დაახლოებით 8700-9100 ტონას, რაც შეესაბამება დაახლოებით 4.5-4.7 მილიონ ბროილერს.

ტექნოლოგიურ ციკლში 14 საფრინველე გამოიყენებს დაახლოებით 480 ტ. ნამჯას საგების სახით. ფერმების გაგრილება უზრუნველყოფილია კონვექციური (ვენტილატორები) და გაგრილების (გაგრილების ლეიბები) სისტემებით. თითოეული საფრინველე პროექტის მიხედვით აღჭურვილია 6 პატარა და 10 დიდი ვენტილატორით (თითო პატარა ვენტილატორის წარმადობაა 19000 მ3/სთ; თითო დიდი ვენტილატორის წარმადობაა 39000 მ3/სთ.).

თითოეული სადგომის გათბობას უზრუნველყოფს 10ც. 66 კვტ სიმძლავრის გაზის გამათბობელი, ალტერნატიულ გათბობის სისტემას შეიძლება წარმოადგენდეს 14 კვტ სიმძლავრის 15ც. ინფრაწითელი გაზის გამათბობელი. ცივ სეზონში (180 დღე) თითოეულ საფრინველეში ჯამური ხარჯი ბუნებრივი აირისა თოთხმეტივე საფრინველეში - 66 კვტ სიმძლავრის გაზის გამათბობლის მუშაობისას = 2177280 მ3/წელ; 14 კვტ სიმძლავრის ი/წითელი გაზის გამათბობლის მუშაობისას = 653184 მ3/წელ.

მეფრინველეობის ფერმაში საკვების შემოტანა განხორციელდება შპს „ჩირინას“ საკუთრებაში არსებული ფრინველების საკვების დამამზადებელი საწარმოდან, 14 საფრინველეში დაიხარჯება დაახლოებით 13853 ტ საკვები.

მეფრინველეობის ფერმაში წყალი ზამთრის (ცივ პერიოდში) პერიოდში გამოყენებული იქნება - დღეში დაახლოებით 43 ტ სასმელი მიზნით, რეცხვაზე დაახლოებით 7ტ. ზაფხულში (ცხელ პერიოდში), მოსალოდნელია: დღეში დაახლოებით 80ტ წყლის გამოყენება სასმელი მიზნით, რეცხვაზე დაახლოებით 7ტ, გაგრილებაზე დაახლოებით 23ტ.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

- 1. გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
- 2. გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 3. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 4. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;

- პროექტის აღწერა;
- ტექნოლოგიური სქემა და ტექნოლოგიური ციკლი;
- საწარმოს ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები;
- საწარმოს ტერიტორიაზე დამატებითი ინფრასტრუქტურის ობიექტების აღწერა;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საწარმოო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების დასაწყობების ადგილები და მათი მართვის აღწერა;
- სახიფათო ნარჩენების მართვის დეტალური აღწერა;
- წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები (სანიაღვრე ქსელის გენერალურ გეგმაზე დატანა);
- მონაცემები საწარმოს წყალმომარაგების შესახებ;
- ნარეცი წყლებისთვის განკუთვნილი სექტიკების დეტალური აღწერა (გაწმენდის ეფექტურობა; გაწმენდის საპროექტო სქემა);
- საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლისათვის განკუთვნილი ბეტონის სექტიკის მოცულობა;
- ნარეცი წყლების სექტიკში მოხვედრის ამსახველი სქემა (გენერალურ გეგმაზე დატანა);
- ნარეცი წყლების სექტიკში წარმოქმნილი მყარი ნარჩენების მართვის საკითხები;
- საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლების მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- ფერმის ერთიანი გამწოვი სისტემის დეტალური აღწერა (გამწოვის ტიპი; პარამეტრები; ეფექტურობა);
- საკვები პროდუქტების მიმღები სილოსების აღწერა;
- საფრინველის საპროექტო სქემის აღწერა;
- დაგეგმილ წყლის ჭაბურღილებზე შესაბამისი ლიცენზიების გზმ-ს ანგარიშში ასახვა;
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ანგარიშში მითითებული გრუნტის წყლების (80მ.) არსებული დონის შესახებ დამასაბუთებელი ჰიდრო-გეოლოგიური კვლევების გზმ-ში ასახვა.
- საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები;
- ჩამდინარე წყლების მართვის გეგმის აღწერა;
- გზმ-ს ანგარიშში ნარეცი წყლებისთვის განკუთვნილი გამწმენდი სექტიკების სხვა ალტერნატივის წარმოდგენა;

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაფრქვევის ნორმები, გაბნევის ანგარიში;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;

- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება საწარმოს მოწყობა ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, ზედაპირული წყლების ობიექტების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე ნარეცხი წყლებით, დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- კუმულაციური ზემოქმედება;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- საწარმოს გენერალური გეგმა;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოზე ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა, რომელიც შემუშავდება საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის პრაქტიკის გამოყენებით;
- შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით გათვალისწინებული სტრუქტურის შესაბამისად.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს “ჩირინას“, მიერ წარმოდგენილ სართიჭალა-3, 672000 სადგომ ქათამზე ბროილერის კომპლექსის მშენებლობასა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.